

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE N:o 7 i anledning av landstingsmännen Robert Rosenblads m. fl. petition om Landstingets åtgärd därhän, att särskilda i aktiv tjänst varande åländska värnpliktiga måtte, om sådant befinnes möjligt, omedelbart hemförlovas.

Landstinget har till Lagutskottets närmare behandling och utlåtan- de överlemnat förenämnda petition, och får i anledning därav Utskottet vördsammast anföra följande:

Uti mom. 1 § 27 i lagen om självstyrelse för Åland av den 6 maj 1920 stadgas, att landskapet Ålands inbyggare äro skyldiga att biträda vid fäderneslandets försvar genom att, i stället för fullgörande av värnplikt, göra motsvarande tjänst vid lots- och fyrinrättningen såsom i lag särskilt säges.

Alldenstund sagda lag trädde i kraft den 6 maj 1920, följer där- av, att åländska värnpliktiga sedan denna dag äro befriade från skyl- digheten att fullgöra krigstjänst vid republikens krigsmakt. Utan avsee- ende härå hava de militära myndigheterna dels tvingat ett stort antal åländska, till värnpliktsåldern komna ~~åländska~~ ynglingar att inträda i tjänst vid aktiv trupp, dels även låtit åtala och bestraffa sådana värnpliktiga, vilka uraktlåtit att inställa sig vid uppstånd eller, om de härvid tillstädeskommit, vid det truppslag, vartill de avdelats.

Anföra åtgärder av republikens militära myndigheter äro alltså stridande emot gällande lag och hava jämväl på Åland väckt en betydande ovilja, som för ett halft år tillbaka tog sig uttryck uti särskilda artiklar ~~uti~~ härstädes utkommande tidningen "Åland", vilka ledde till att de emot en del av berörda ynglingar inledda åtgärderna inställdes, sedan republikens justitiëkansler uti en till krigsministern riktad, härav föranledd skrivelse yrkat på nedläggande av de i saken väckta å- talen.

Sagda skrivelse, vilken, såsom ~~föranledd~~ avlåten av lagarnas hög- sta väktare i Finland, ju är av synnerligt intresse för bedömande av ~~ni~~ ifrågavarande sakförhållande, lyder som följer:

"Genom lagen av den 30 december 1921 stadgas, att åtal ej må väc- kas mot personer, hörande till landskapet Ålands befolkning, vilka före- lagens utfärdande på grund av värnplikt bort infinna sig vid uppstånd, men

251 underlåtit detta. Däremot innehåller lagen ingenting, huru förfaras skall i fråga om värnpliktiga från Åland, som väl infunnit sig till uppstånd, men därefter, ehuru godkända till krigstjänst, underlåtit anmäla sig till tjänstgöring. Emellertid synes även i sådana fall åtal böra underlåtas. Sedan nämligen genom lagen om självstyrelse för Åland och dess 27 § bestämts, att landskapets inbyggare äro berättigade att i stället för fullgörande av värnplikt göra motsvarande tjänst vid lots- och fyrinrättningen, såsom i lag därom särskilt stadgas, ha de förstän- diganden att infinna sig till krigstjänst, som vid uppståndstillfället meddelats de till krigstjänst godkända, förlorat sin betydelse. Och alldenstund i oförmälda paragraf förutsatta lagstiftning ännu icke kommit till stånd och det sålunda för närvarande är rättsligen omöjligt att ordna de åländska värnpliktigas tjänstgöring, är det fullkomligt meningslöst att emot de värnpliktiga, som efter värkställt uppstånd sedan lagen om Ålands självstyrelse trätt i kraft eller således efter den 7 maj 1920 bort eller böra infinna sig till krigstjänst, men sådant underlåtit, väcka talan om straff för sagda underlåtenhet. Jag får därför uppmana krigsministeriet att så begå, det åtal i oförmäkt avseende icke väckes eller, där sådant skett, nedlägges."

Såsom emellertid ur det ovananförda framgår, hava de militära myndigheterna ej ens av denna justitiekanslerns mycket tydliga tillrättvisning låtit sig vidare bekomma, än att häktnings- och åtalsåtgärderna emot de av förenämnda skrivelse berörda värnpliktiga nedlades, var- mot de i tjänst varande ynglingarna fortsättningsvis, ehuru lagstri- digt, kvarhöllos vid sina respektive truppavdelningar.

Vid sådant förhållande tillåter Lagutskottet sig vördsammast föreslå,

att Landstinget skyndsammast ville uti skri- velse till rikets justitiekansler anmäla om de av militärmyndigheterna i ovan anförd måtto fortsat- ta lagstridiga åtgärderna samt tillika anhålla om justitiekanslerns embetsåtgärd därhän, att nämnda myndigheter bleve förständigade att oförtövat stäl- la sig gällande lag till efterrättelse genom ifrå- gavarande värnpliktigas omedelbara hemförlovan- de.

Robert Rosenblad.

25266

Johannes Eriksson.

L. Tälmer

Oscar Romanson

Aug. Enggren.

Mariehamn den 7 augusti 1922.

STATSRÅDETS
JUSTITIEKANSLER

HELSINGFORS,

den 20 september 1922.

N:o 1103.

257

Till Ålands landsting.

Uti skrivelse för den 22 sistlidne månad har lands-
tinget fäst min uppmärksamhet vid det förhållande att
de militära myndigheterna, oavsett stadgandet i 27 §. la-
gen om självstyrelse för Åland av den 6 maj 1920, uti
aktiv tjänst inkallat ett antal åländska ynglingar och
ehuru de av mig för ett halvt år tillbaka erinrats om
förefintligheten av sagda lag fortsättningsvis kvarhållit
dem i tjänsten samt anhållit om ämbetsåtgärd därhän att
förenämnda militärmyndigheter bleve ytterligare erinrade
om sin skyldighet att respektera gällande lag ävensom
att ifrågavarande ynglingar oförtövat måtte hemförlovas.

Av orsaker, som icke här behöva framhållas, har
med tillämpningen av lagen om självstyrelse för Åland
fått anstå tills Folkens förbunds råd, till vilket Ålands-
frågan för internationell behandling hänskjutits, erkänt
Finlands suveränitetsrätt över Åland, vilket såsom bekant
skedde vid sammanträden den 24 och 27 juni 1921. I följ-

251
härav har icke heller åt de åländska ynglingar, vilka
därförinnan för fullgörande av värnplikt på kallelse in-
ställt sig till uppbåd och efter besiktning befunnits
liga till krigstjänst, kunnat utlovas tjänstgöring vid lots-
och fyrinrättningen. Ynglingarna ha förständigats att in-
finna sig till viss truppavdelning.

De åländska ynglingar, som efterkommit förenämnda
förständigande, ha alltså i laga ordning inträtt i aktiv
krigstjänst. Å dem är icke tillämpligt Ålandslagens stad-
gande om tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen. De
äro skyldiga att fullgöra sin värnplikt på sätt i värn-
pliktslagen stadgas. En hemförlovning av ifrågavarande yng-
lingar innan sådant av lagen medgives är därför icke
rättsligen möjlig.

I detta sammanhang vill jag ännu erinra om att
händelse landstingets hemställan kunde efterkommas, de
åländska krigsmännen bleve tvungna att, sedan den i 27
Ålandslagen förutsatta lagstiftningen kommit till stånd,
avseende å den återstående tjänstetiden infinna sig till
tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen eller, om de
det åstunda, vid aktiv trupp. En hemförlovning kan näm-
gen lika litet som amnestin för dem, som underlåtit at-
terkomma kallelse till krigstjänst, befria de åländska

255
188
värnpliktige från den i lag stadgade skyldigheten att under viss tid biträda vid fäderneslandets försvar.

På anförda skäl har jag ansett mig icke kunna vidtaga den äskade åtgärden, varom jag härmed har äran underrätta landstinget.

Alf Charpentier.

N. A. Flovika.

...och att helt år tillbakå tog sig uttryck på Åland väckt en ...
...republikens villkor på Åland väckt en ...
...och hava jämväl på Åland väckt en ...
...att helt år tillbakå tog sig uttryck på Åland väckt en ...